

Telegraful Român.

Apare Marți, Joia și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de două ori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Acțiune de colonizare.

Sibiu, 17 Decembrie n.

Sunt câteva săptămâni de când s'a ținut, aici în Sibiu, o întrunire foarte însemnată, la care au participat deputații din dietă ai Sașilor, fruntașii din viața lor publică și directorii băncilor mai de seamă săsești. S'a discutat ideea veche a Sașilor, de a se înmulți numărul sufletelor lor prin colonizare și s'a ajuns la înțelegerea, ca acțiunea de colonizare se fie pusă negreșit în executare după războiu, pentru întărirea elementului săsesc din Ardeal. În scopul acesta o bancă săsască din Sibiu își va urca capitalul dela un milion la patru milioane coroane, acoperit din rezervele celorlalte bănci săsești, cari renunță la orice dobândă și destinează acest capital pentru cumpărarea de moși, cari se fie apoi parcelate și împărțite între ceice vor fi aduși în Ardeal, ca locuitori noi ai acestei părți de țară. Vor fi aduși Nemți din Banat, însă cu aprobarea guvernului.

Atâta e aceea ce au hotărât Sașii. Aceasta e dorința, pe care Sașii vreau acum se o realizeze, recunoaștem, că cu jertfe mari aduse din partea lor. Chestia a fost însă atinsă și în dietă, din partea deputatului Sümegi Wilmos, care a făcut imputare guvernului, în ședința de Sâmbătă a dietei, că de ce lasă pe Sași să se ocupe cu o chestie atât de însemnată, cu chestia colonizării, jertfind din al lor spre scopul acesta patru milioane, — și poate vreo șasezeci de milioane primite din Germania, — pe când guvernul ar trebui să facă lucrul acesta și se întrebuințeze cele 125 milioane destinate pentru centrala băncilor, exclusiv pentru scopuri de colonizare, de întărire a Ardealului cu elemente maghiare.

Înainte de deputatul Sümegi atinsese chestia colonizării și deputatul Pallavicini, maregraf, care a atras atențiunea guvernului asupra împrejurării, că în temeiul legii despre confiscarea averilor dela cei vinovați pentru tradare de patrie, multe moșii vor rămânea fără proprietari, deci guvernul să le împartă pe acestea între soldații maghiari, cari au luptat în războiu pentru apărarea pământului maghiar. Să li se asigure pe calea aceasta subsistența, pentru că oamenii merită să-și sfârșească zilele pe pământ maghiar. Dacă însă guvernul ar avea vreo politică de colonizare și mai vastă, atunci ar dori să o vadă pusă în executare.

Observațiile acestea, ale maregrafului Palavicini, și ale deputatului Sümegi Wilmos, domnul ministru-president, contele Tisza István, nu le-a lăsat să treacă fără răspuns. Tot în ședința de Sâmbătă a dietei, înainte de a fi pus la votare proiectul de lege despre indemnizare, contele Tisza a răspuns tuturor oratorilor cari au combătut proiectul de lege despre indemnizare, iar referitor la colonizări a făcut declarațiile următoare:

...«Mă mai estind asupra unei chestiuni, care a fost amintită aici, anume, asupra chestiunii colonizării. Vreau acum numai pe scurt se notez, fără a intra în amănuntele chestiei, că și guvernul e de convingerea, că actualul războiu în multe privințe scoate la suprafață în măsură deosebită chestia colonizării, și că cu aplicarea observațiilor, experiențelor, precum și a schimbărilor ce se vor arăta ici-colea în stările faptice de lucruri, guvernul va avea datorința, după războiu, se inițieze o astfel de acțiune, cu consentimentul legislativei, care se facă cu puțință înmulțirea populației, în toate privințele patriotice și de absolută încredere, mai ales în ținuturile expuse ale patriei noastre (aprobări vii și aplause), pentru că în ținuturile acelea se stee la dispoziția cauzei patriei o populațiune cât mai mare, puternică în cele economice, patriotică în cele politice, iar din punctul de vedere al sentimentelor naționale, cu totul de încredere»... (Aprobări în dreapta).

Acestea sunt faptele întâmplare, pe cari le-am înșirat în toată golăteala lor, fără a le mai comenta, ori a face încercarea de a le combate. E vorba, cum se vede, de un plan bine stabilit, care, în executarea sa, poate să ne atingă și pe noi, ori poate ne va atinge cu siguranță, dar pe care noi nu-l putem delătura prin articole de ziare, fie oricât de energice și de bombastice, și nici prin protestări, ci numai prin muncă, prin contraacțiune. Au Sașii patru milioane de coroane pentru a cumpăra pe ele moșii spre a le împărți între coloniști aduși din Banat? Trebuie se avem și noi, tot atâta, dacă nu de două ori atâta, pentru a cumpăra și noi moșii spre a le împărți, nu între coloniști, ci între locuitorii băstinași ai satelor românești din Ardeal, lipsiți de pământ. Un plan mare de acțiune ar trebui se fie compus deci și din partea fruntașilor vieții noastre publice, cu cooperarea directorilor de bancă, și planul acesta ar trebui se fie pus în executare fără amânare. Cei în drept, cei cu răspundere, mediteze bine asupra lucrurilor.

Grecia cedează antantei.

Știrile ultime telegrafice ne spun, că guvernul grecesc s'a văzut necesitat să împlinească cererile antantei și se permită, ca trupele franceze și engleze, scoase de Bulgari din Macedonia, să se retragă pe teritor grecesc. Orașul Salonic va fi lăsat cu totul în stăpânirea antantei, iar trupele grecești se vor retrage de aci. Alte știri ne spun, că Bulgarii nu vor urmări pe Franței și Englezii pe teritor grecesc, și astfel lupte nu se vor da în Grecia, cu excepția orașului Salonic, prefăcut din partea antantei în fortăreață puternică. Asupra Salonicului se vor da cel mult în două săptămâni atacuri energice din partea trupelor germane, austro-ungare și bulgare.

In audiență. Luni domnul ministru-president al țării, contele Tisza István, a fost primit în audiență din partea moștenitorului de tron, Arhiducelui Carol Francisc Iosif, în palatul imperial din Viena, iar după aceasta audiență contele Tisza a plecat la Schönbrunn, în automobil, unde a fost primit în audiență mai lungă din partea Maiestății Sale, Monarhului nostru, Sara contele Tisza a sosit acasă, la Budapesta.

Transacția cu Austria. A fost atinsă în dietă, în ședința de Marți, chestia reînnoirii transacției cu Austria și domnul ministru-president, contele Tisza István, a comunicat dietei, că guvernul se ocupă cu chestiile transacției, dar nu știe, dacă proiectele de lege vor fi prezentate actualului parlament, ori apoi celui următor. Pregătirile se fac, pentru-că în fiecare moment poate să se nască o astfel de situație în lumea întreagă cu privire la politica comercială, încât nelimperezirea chestiilor economice între Ungaria și Austria ar putea se fie legată de pierderile cele mai simțitoare. Pregătirile sunt deci în curgere; guvernul ar dori însă, ca complexul chestiilor referitoare la transacție se fie predate spre decideră noului parlament, dar dacă așa vor cere interesele mari publice, ca încă actualul parlament se rezolveze chestia transacției, guvernul îi va prezenta acestuia diferitele proiecte de lege spre desbatere și votare. Guvernul nu-și poate lega mâinile înainte, pentru-că nu dela el depinde, cum se vor preface în lumea întreagă raporturile politice comerciale. — Ultima reînnoire a transacției cu Austria s'a făcut la anul 1907. Invoeala espiră deci la anul 1917.

Ajutor de războiu pentru funcționari. După votarea unor proiecte de lege de mică însemnatate, a fost pus în discuție, în ședința de Marți a dietei, proiectul de lege despre ajutorul de războiu ce e de împărțit între funcționarii publici. Față de acest proiect de lege s'a manifestat în dietă un interes foarte mare. Au vorbit mai mulți deputați la obiect și chiar și cei din opoziție au acceptat proiectul, dar au cerut, ca ajutorul se fie mai mare decum l-a contemplat guvernul, și ca el se fie estins asupra tuturor funcționarilor, deci și asupra preoților cu congruă, cum și asupra pensioniștilor. Mai ales cu privire la preoți s'au făcut mai multe propuneri, ca și lor să li se dea ajutor de războiu, fără deosebire de confesiune, dar ministrul de finanțe a insistat, ca proiectul se fie acceptat în textuarea prezentată din partea guvernului, declarând însă, că vor primi ajutoare și preoții, cum și cei trecuți de mai multă vreme la pensie, ocupându-se tocmai acum comisiunea de ajutorare cu afacerea aceasta. Cu privire la ajutorarea învățătorilor invalizi și a familiilor rămase în urma învățătorilor căzuți pe câmpul de

războiu, guvernul va prezenta proiect special de lege. Legea a fost acceptată, iar Mercuri a fost votată și în special.

Muntenegru.

— Notițe despre starea sa. —

După înfrângerea Sârbiei, se pare că aceeași soartă este menită și pentru Muntenegru.

Țara este muntoasă, neroditoare, sălbatică și locuită de un popor sănătos și vânjos, care în cursul veacurilor a dovedit, că este înzestrat cu înalte virtuți ostășești, sângerând nu odată pentru neatarnarea pământului său de naștere.

După războiul balcanic dela 1912-1913 regatul muntenegrean s'a sporit cu un teritor de 5000 kilometri pătrați și 170,000 de locuitori. Întinderea sa actuală este de 14,200 kilometri pătrați, unde se află o populațiune de 450 mii de suflete.

Locuitorii Muntenegrului sunt, după religione, ortodoxi în parte covârșitoare. Mohamedani și de alte confesiuni sunt cam o sută de mii.

Emigrarea, în timpul mai nou, a luat dimensiuni neînchipuite. Raporturile economice ale țării sunt dintre cele mai defavorabile.

În partea nordestică, spre Sârbia, vedem lanțuri de munți prăpăstioși; la nordvest terenul este mai puțin ridicat, dar totuși e greu de umblat. Interiorul țării este alcătuit din dealuri înalte, acoperite de stânci, între care șerpuesc văi și râuri mici spre Adriatică.

Ținutul în general nu e potrivit pentru înaintări repezi, executate de armate mari cu trenurile lor necesare. Înaintările se pot face numai cu multă încetineală și cu nespuse greutate.

La partea vestică ținutul se mai poate cultiva unde și unde; dar părțile răsăritene, acoperite cu păduri seculare, exclud până acum orice cultivare. Sărăcia Muntenegrului este prin urmare cauza, că regatul e nevoit să-și aducă din străinătate articolele alimentare nu numai pe seama armatei sale, ci și pe seama locuitorilor săi.

Căile de comunicație sunt foarte puține, căci populațiunea e rară, locurile sunt greu accesibile și cultura lipsește pretutindenea. Drumurile cele mai bune duc dela Nișici peste Podgorița la lacul Scutari, dela Podgorița peste Cetinie la Cattaro, și dela Rieca la Antivari. În alte părți din Muntenegru nu se găsesc decât poteci și cărări pentru cărucioare cu două roți trase de catări. Autoritățile muntenegrene firește nu-și bat capul cu îngrijirea mijloacelor de comunicație: drumurile cele mai multe le cunosc numai oamenii din partea locului. S'a clădit o singură linie ferată: dela Antivari la Virpazar, lungă abea de 36 kilometri.

O armată, atacând țărișoara aceasta, trebuie să-și transporteze toate lucrurile necesare (chiar și apa) numai cu ajutorul animalelor, care au să ducă în spinare și provizii, și echipament.

Armata de linie a Muntenegrului se compune din oamenii capabili de serviciu militar între 18 și 52 de ani. Rezerva o formează bărbății între 53 și 62 de ani.

La începutul ostilităților Muntenegrul a pornit în campanie cu patru divizii. Fiecare divizie sta din trei brigade. O brigadă are 5-6 batalioane de infanterie, o secție de eclerori, o companie de ostași cu mitraliere, o baterie de munte, o secție de pioneri și de telegraf. Intreaga putere armată s'a alcătuit din: 59 batalioane, 12 companii cu mitraliere, 12 baterii de munte și 6 de câmp, sau cu totul 40,000 oameni, 150 tunuri și 60 mitraliere. Materialul de război, în cea mai însemnată parte, l-a primit *gratuit* din Rusia și din Italia. Este mică armata aceasta, dar poartă arme destul de moderne, se luptă pe terenuri cunoscute și este însuflețită de iubirea moșiei. Incordarea puterilor muntenegrene va fi eroică, — dar zadarnică.

Artileria modernă grea, de care dispun trupele noastre, — îndată ce va putea fi așezată la punctele necesare, — are să termine luptele în țara munților negri, cum le-a terminat în alte locuri.

Declarațiile cancelarului german.

Cam în același timp când a făcut contele Tisza, ministrul-șef al ungar, declarații în camera din Budapesta asupra situației esterne, a vorbit și în Berlin domnul *Bethmann-Hollweg*, cancelarul Germaniei, în fața deputaților imperiului german. Declarațiile sale, referitoare la situația esternă, au fost următoarele:

„Puțin după închiderea Reichstagului, în August trecut, Bulgaria a intervenit în război. Înțelegerea, antanta, încreșterea dela izbucnirea războiului, cu sfârșit meru crescând, să atragă pe regele Ferdinand de partea sa: I s'a înțeles teritoriul austro-ungar, turcesc, grecesc, în chipul cel mai liberal și i s'a promis nu numai teritoriile inimicilor noștri, dar chiar și Sârbia, aliată a lor, și pentru a cărei integritate amenințată, cum se afirma, Rusia deslănțuise războiul, zic, chiar și Sârbia aliată, pentru liberarea căreia înțelegerea pretinde a combate azi, n'a fost scutită de împărțea. Pentru ca Bulgaria să combată cu înțelegerea, Sârbia trebuia să-i facă concesii de o mărime atât de mare, încât nu le putea primi, și astfel adversarii noștri au rămas desunți între dânsi. Aspirațiile naționale justificate ale Bulgariei asupra Macedoniei fuseseră, precum se știe, considerabil reduse după ultimul război balcanic. În profitul Sârbiei. Părăsita de Rusia, Bulgaria a trebuit să suporte sarcina principală a războiului și a trebuit să privescă, cum rodul victoriilor sale era atribuit vecinului sârb. Sârbia trebuia să treacă într'adevăr înaintea tuturor, fiindcă era campionul Rusiei contra Austro-Ungariei. Astăzi regele Ferdinand a îndeplinit în întregime cuvântul pe care l-a dat poporului său la finele celui de al doilea război balcanic. Drapelele bulgărești, cari atunci au trebuit să fie strânse după lupte glorioase, dar ur-

mate de grea decepțiune, flutură azi liber peste țările pierdute atunci. (Bravo!). Sârbia, în loc de a căuta o înțelegere și de a scuti țării sale sacrificiile unei nouă campanii, s'a hotărât, nu numai să facă front de nou la atacul coalizat al armatelor germane și austro-ungare, dar și să lupte contra vecinului ei dela răsărit. Sârbia se bizuia pe asigurările date de Sir Grey, că Anglia va asigura prietenilor săi în Balcani un sprijin nelimitat. Astăzi armata sârbească în cea mai mare parte este distrusă. Sârbii au așteptat zadarnic ajutorul făgăduit de Anglia și Franța. Pentru a doua oară un stat mic s'a sacrificat pentru puterile occidentale.

Trupele noastre, este adevărat, au combătut în mod strălucit în munții Sârbiei trecând peste toate oboselele. Le exprimăm încă odată călduroasa noastră grațitudine. (Bravo!). Noul nostru prieten, Bulgaria, luptă cu glorie alături cu noi. (Bravo!) Suntem mândri de noul nostru aliat, care cucerește de acum alături de noi locul ce i se cuvine în Balcani.

Prin victoriile contra Sârbilor Dunărea a devenit liberă și comunicațiile au fost stabilite cu Turcia. Putem întinde mâna fără piedecă aliaților noștri otomani și ne bucurăm de a-i putea sprijini mai complet în apriga luptă dusă până acum. Cu un curaj eroic Turcii au fost de strajă până acuma la Dardanele, a căror cădere iminentă era profetizată încă din cursul verei de la Asquith. (Aplauze).

Astăzi Dardanelele sunt mai tari ca niciodată. (Aplauze pe toate băncile). În cursul unei Noemvrie de la Asquith își consola țara cu Bagdadul, dar și acolo Turcii au menținut vechia lor reputațiune războinică și au adus Englezilor o înfrângere dureroasă. (Aplauze).

Drumul liber spre orient constituie un pas însemnat în istoria acestui război, comunicațiunea directă cu Turcia este militaricește de o importanță enormă, ear economiceste importul din statele balcanice și din Turcia completează aprovizionările noastre în chipul cel mai bine venit. Dar mai cu seamă perspectivele de viitor sunt din cele mai agreabile. Grație politicii pline de prevedere a regelui Ferdinand, o punte solidă a fost aruncată între puterile imperiale inseparabile de Balcani și orient.

Această punte nu va răsuuna după război de pasul batalioanelor în marș, ci va servi operelor păcii și civilizațiunii.

În schimbul mutual al produselor noastre, vom face, ca amicitia noastră, întărită prin camaraderia de arme, să fie mai profunde, nici de cum pentru a apăta popoarele unele în contra altora, ci spre a participa în mod activ și pacific la avântul țării și popoarelor spre o dezvoltare vivace (aplauze).

Ceeace au pierdut inimicii noștri politicește și militarește în Balcani, ei caută să recucerească prin acte de politică de violență în contra statelor neutre. De sigur ei rămân astfel credincioși principiilor de politică urmată dela început.

Mai întâi Sârbia și apoi Belgia au primit ordinul de a nu urma în nici un caz drumul scordului, ci de a se pleca și jertfi voinei războinice a înțelegerii.

Acum ar trebui să fie rândul Greciei. La început puterile înțelegerii au pretins, că debarcarea trupelor lor la Salonic a avut lor, pentru că fuseseră chemate în ajutor de către Greci. Într'acest timp însă Venizelos a respins această afirmație: Ve-

nizelos a declarat în mod expres în camera grecească că debarcările de trupe la Salonic nu au nici o legătură cu întrebările sale puse anterior înțelegerii, dacă ea ar ținea 150.000 de oameni la dispozițiunea sa în contra Bulgarilor.

Anglia și Franța au întreprins debarcări după bunul lor plac și le au continuat cu toate protestările energice ale guvernului grec. Acum ele se arată stăpâne absolute ale țării. Asistăm la această priveliște interesantă, care ne arată cum adversarii militarismului prusian întrebăntază puterea dominantă a flotei engleze ca mijloc brutal de amenințare pentru a constrânge guvernul grec să violeze datorile ce-i incumbă ca putere neutră.

Mai întâi făgăduiala de neutralitate binevoitoare a fost astfel amulată. Când s'a obținut această concesie, dela principiu s'a trecut la aplicarea lui. S'a cerut dela Grecia retragerea tuturor trupelor grece dela Salonic și împrejurimi, libera dispozițiune de acest port, pentru executarea măsurilor de apărare militară, predarea căilor ferate și drumurilor dela Salonic până la graniță pentru transporturi militare, libertatea măsurilor militare de tot felul în interiorul apelor grecești. Iată cum înțelegerea înțelege neutralitatea binevoitoare (iaritate)!

Guvernul grec este deșir, cu toată situațiunea dificilă în care se află, a conștient să-și apere neutralitatea (aplauze), o neutralitate, care răspunde voinei sale și ține socoteala de demnitatea și independența Greciei, cât și interesele ei. Afacerea nu este încă sfârșită. Am judecat necesar să stăruiesc acum încă odată cu deosebire asupra unor evenimente în adevăr cunoscute în cea mai mare parte, spre a opuna faptele la manoperele cu cari înțelegerea, și înainte de toate Anglia, ne combate neconținut.

Cu o punere în lucrare rafinată Anglia a imprimat în lume iluziunea, că ea a luat armele cu nobilă desinteresare în favoarea Belgiei violente, și că ea a fost chemată să facă o adevărată funcțiune de tribunal în contra Germaniei din cauza acestei violenței. Anglia a izbutit să facă bune afaceri cu această istorie în lume. Cu vremea ea a părăsit totuși fabula Belgiei ca motiv de război. S'a aflat în adevăr prea bine, că mai întâi politica de încercuire engleză, care a fost dusă fără cunoștința parlamentului englez, și luarea de angajamente către Franța, înălțată de Rusia, legase mâinile guvernului englez, așa încât el s'a decis la intrarea în război de bună voie, ori nu mult înainte de a se fi pus chestiunea neutralității belgiene. Anglia ne a denunțat atunci și mai înverșunat, ca o națiune culpabilă de ruperea contractelor, avidă de dominațiune, voină a constrânge lumea sub militarismul ei și pe care trebuia s'o distrugă. Acela care duce o politică de violență, precum este cea practică de Anglia față de Grecia, nu poate continua să facă pe sfântul! (aplauze). Acest lucru îl vom repeta în fața lumii tot atât de des, de câte ori Anglia va căuta să-și ascundă fața ei adevărată în dosul calomniilor.

De alfel Anglia pare a începe să recunoască acest lucru ea însăși. „Westminster Gazette“ mărturisește, anume într'un articol din 30 Noemvrie, că Anglia a luat armele în contra Germaniei, pentru că fără aceea Germania nu putea fi învinsă. Acum cel puțin lumea este informată, de ce continuă din ordinul Angliei acest omor al popoarelor. .

Cancelarul vorbind apoi despre situațiunea militară, spunea: „La oă trupele noastre ocupă cu cele austro-ungare pe teritoriul rus o solidă pozițiune de apărare foarte înaintată, bine apărată, fiind totdeauna gata pentru mersul înainte (aplauze). La vest atacurile Francezilor și Englezilor întreprinse de cel mai mare dispreț de moarte au infundat, e adevărat, în câteva locuri frontul nostru, dar străpungerea ce trebuia forțată cu ori ce preț a dat greș, ca și toate tentativele anterioare. (Vii aplauze).

Pozițiunea de apărare austro-ungară în contra Italiei este solidă și neatinsă, grație unei apărări eroice. Atacurile italienești neconținute, care au costat pierderi imense de oameni, au fost respinse. Poate Italia să bombardeze orașe pacifice, a caror răscumpărare și-a propus-o; aceasta îi va da abia o compensațiune pentru eșecurile ei militare...“

Cancelarul vorbind în urmă despre situațiunea de la spatele frontului, a spus: „În Belgia, situațiunea economică a agriculturii este aproape normală. În finanțe am pus ordine; poștele, căile ferate, navigațiunea funcționează. Producțiunea cărbunilor sporește puternic și a dat în ultimul trimestru aproape 3112 milioane de tone. Combatem șomagiul. Este totuși cu nepuțință a se reda activității industriale înfișșarea ei normală, deoarece Anglia înăbușește industria belgiană, înch zând exportațiunea peste mare. Am introdus instrucțiunea publică obligatoare, precum și învățământul în limba flamandă. Am început a organiza protecțiunea uvrieră.

Am găsit în Polonia, Lituania, Curlanda, distrucțiuni groaznice comise de către Ruși și o stare aproape completă de disoluțiune. Am creat o poliție nouă, administrațiune comunală, serviciul de sănătate publică, am ajutat agriculturii, s'au construit căi ferate și drumuri, am introdus un nou regim în orașe, favorizând activitatea autonomă a populațiunii în viața publică. Instrucțiunea publică a fost pretutindeni reluată. Universitatea și înalta școală politehnică au fost inaugurate la Varșovia. Fără îndoială, niciodată de oameni nu s'a procurat din spatele frontului atât de multă muncă pacifică...“

Cancelarul a mai zis: „Din punctul de vedere economic, avem destulă merinde dacă o distribuim exact (aprobări). Aceasta este faptul esențial, deciziv: Inimicii noștri plătesc prețuri mai scumpe ca noi pentru merindele cele mai necesare (aprobări). Adversarii noștri trag din situațiunea noastră militară și economică o concluzie stranie, că suntem amenințați de o surpare iminentă. Zărele inimice pretind, că cerșim pacea și atribuiesc prințul de Bülow în Elveția, cardinalului Hartmann în Roma, secretarului de stat Solf la Haga, prințului Max de Baden la Stockholm, misiunea de a negocia pacea. Dar s'a mai încercat și un alt lucru în urma succeseilor noastre sârbești: se povestește, că împăratul Wilhelm va intra la Constantinopol spre a dicta acolo pacea.

În toate aceste legende nu e nici un cuvânt adevărat. Campania de presă a început când politica înțelegerii în Balcani a amenințat a se prăbuși și când tentativele de străpungere inimică pe frontul occidental au eșuat.

Situațiunea din interior și pe teatrele de război nu pot nimic în contra forței limbajului faptelor: În socoteala noastră nu este nici un punct obscur, nici un fa-

FOISOARA.

0 pagină din luptele Săliștenilor pentru credință.

(Urmare.)

1-mus. *Testis Honorandus Popa Iuon ex Szelistye.* Annorum circiter 60. Fatetur ad 1-mum. Az Impostor Papnak bé jövetele után, tsak hamar tudom hogy a Szelistiek nem kezdettek járnai az Templomban, minket pedig a mi Karátsonunk mind bé kasségtén hadtanek de osztendó Karátsonban öszvegyülvén a Falu, megesküvén előre egymás között, hogy mind egy akaratlálésznek és el nem szakadnak egymástól, ugy osztán öszvegyülvén az nem unitus Papokkal az Templomra mentek és közöttük lévő két Pap akkor a Templomban Isteni szolgálatot celebrálván, mondák közzégesen rékék melyetk ki szép szeréat a Templomól ha azt akarják, hogy ki ne hányattessék, eők később szeréat kijövenek a Templomól s a később mindgyárt elzára s lakatála a Templomot s a koltsat is a kezéhez véve mivel tsak Fokoltunk volt, mert az Vaskoltat el vesztettük volt és a Fokoltat ottan az Templomról sz.kék tartani. Ad 2-dum. A Leturghiohoz való appátust és az kövyeket a k kaphatá, a vitte, nevezetesen áttam Dum tru Steffjét hogy vit holmit a templomból Szán Burtákok az ta-

vály B óhoz. Ad 3-um. Akkor nem vitték el az communó és a szent olajat. Ad 4-tum. Az Catholikusok ól nem hallottam semmit, hogy beszélttenek volna, de rollank elegat mondották mivel Hengereknek 1 ördög köek szidtanek nevezetesen Popa Szánnek és a több nem unitus Papoknak az Anyák és Atyák. Ad 5-tum. Nihil. Ad 6-tum. Azt is hallottam meg, k ól a Falusiek ól, a mikor egy e kalmatóságál Házairka jó tenek dorogokkal és botokkal, hogy Isten ellen való káromkodásokat vitteek véghen és minket unitus Papokat feyagettének hogy kitsapnik a Faluból a Házakat lerontják, nevezetesen Szán Hose fel szóval kátotta, hogy minket kövekkel kellenék k verni, k hájtani, mert vagyunk unitusok, ugy nem unitus Popa Szánnek az Anya mindatta, hogy mind fel kellenék bonrú ket akasztani, égetni. Ad 7-tum. Hallottam az Kákovai és Szibeli Papokól, hogy miéon el vőtek volna a templomat, az nem unitus Papok a templom belső falait megmosták, ugy itten is Szelistyen tselekadték.

2-dus. *Testis Honorandus Popa Vaszilie ex Szelistye.* Annorum 34. Fatetur 1-um: Karátson előtt a Falu egyben gyülvén ment a Templomra és a koltsat k zkehez véven minket unitus Papokat kiltott a Templomból, azt pedig hallottam hogy bírág slatt e kük tenek volna egyben, hogy egyráól el nem szakadnak, de menyí volt a bírág nem tudom. Ad 2-dum. Az egész Falu é é az

1 hingeri, eőkli (Herker).

Templomnál, egy néhány ember közülk be menték az Templomban, elvinek a templom edgyet másit és kö vyekt, de k k ötenek égyenk azok, nem tudom, mivel ugy kövyü vétettem volt az emberek ól, hogy nem esmerhettem eőköt. Ad 3-tum. Nihil. Ad 4-tum. Az Catholikusokól beszélleni semmit se hallottam, de bennüket unitus Papokat ö dögöknek lenni minyájan szidtanek s mondattanak. Ad 5-tum. Nihil. Ad 6-tum: Hallottam rémély k k fenygettöz zavakat a mikor a falu a Házurka jött, hogy mandaták megölnek, házairkat felégték, elrontyák, a Faluból kesapnik, k hájtanak minket unitus Papokat, de nevezetesen nem tudom k k mondották mert hogy ézrevőtem, hogy a Falu Házam felé jó, az ajtót bezártam és elbuttam, mivel léttem. Ad 7-mum: A Kákovai papokól hallottam hogy pálek m hely. eőköt a Templomból kiltották a képeket megmosták, de itten Szelisten nem tudom.

3-tius. *Honorandus Popa Iuannes.* Annorum 42 ex Szeliste, fasionezí la fel cu cei doi martori dela început.

4-tus. *Testis.* Honorandus Popa Ianna ex Szeliste. Annorum 40. Fatetur ad 1-mum Tudom, hogy a Karátson előtt meghozák az Haragot, hogy az egész Falu egyben gyülvén, egyben gyülvén pengien kó éit tőnek, hogy a k k egy akaratlál nem lesznek a házakat rontták le és a Faluból kicsapják ezek így lévő mind az egé z falu megindulván az Templomra mentek, ekkor az

Templomban Isten szolgálatján lévő a Popa Lupe és Popa Szán unitus Papok, hatalmasan el vőék öllek az kultat az templomból k üzvéi eőköt, mind ezeket a falu maga autoritásából tselekadte ugy véem, az k k kövők is az elő jáó lévő Dumitru Steffe az Templomban lévő Unitus Papoknak mennyetk ki szép szeréat a templomból, ha rutul vagy gyalázatosan nem akartek kemenni. Ad 2-dum. Nem tudom ki vőtte kezéhez az Templom rubát és kö vyekt, mivel nem mertem oda menni. Ad 3-um. Az communitot és szentelt olajat nem vitték el, hanem tudom hogy Karátson napján éltenekek be ölle. Ad 4-tum. Az Papistákról semmit sem hallottam, hogy szollattanak volna, mirékü k egegn mondották, hogy unitusok, Papisták és hüt né kül való ör ögök vagyunk, (Ad. 5, 6, 7 ca mai sus).

5-tus. *Testis.* Honorandus Popa Lupe ex Szeliste. Annorum 50. Fatetur ad 1-um. Tudom, hogy karátson előtt három hétel özvegyüvé a Falu hatalmasan a Templomra jó érek és mi ekkor a Templomban lévő, minket k hivatták és megölték hogy öbözó a Templomba ne menyí k, és ekkor a koltsat is kezéhez véé bukar Popa nevü köz séges falusi ember a Templom ajtjára a is mindgyárt lekatot vetett. A falu k parancsotlyábol gyűjtettett özve nem tudom, azt tudom hgy végezet a falu hogy a ki vélek nem tarjya, mindgyárt az házat a helyéből hányák ki és magát is a faluból csapják ki. Ad 2-dum. Tudom neve-

tor nesigur, care ar putea să ne zdruncine încrederea tare ca stâncă.

Dacă inimiile nu voesc încă să se plece în fața faptelor, o vor face mai târziu.

Poporul german, nezdruccinat în încrederea și forța sa, este neînvingător. Este a ne ofensa, dacă s'ar face să se creadă, că noi, cari mergem din victorie în victorie, cari ne găsim profund pe teritoriul inamic, am putea rămâne inferiori inimiilor noștri în stăruință, în tenacitate, în forța interioară morală. Nu, noi nu ne vom lăsa să ne plecăm în fața cuvintelor. *Continuăm cu hotărâre lupta voită de către inimiile noastre spre a desăvârși ceea ce viitorul Germaniei cere** (Tunete de aplauze repetate.)

Chestia păcii a fost atinsă separat în Reichstagul din Berlin, în forma interpelării adresate guvernului din partea socialiştilor. Răspunsul cancelarului german îl vom da în numărul viitor.

Războiul.

Dela frontul răsăritean nu am primit nici o știre mai însemnată. La frontul italian asemenea situația e neschimbată. La frontul dela apus Germanii au nimicit patru aeroplane dușmane. În celelalte nici o schimbare. În Muntenegru armata generalului Kövess a înaintat de nou și a făcut mai mulți prizonieri. Trupele germane și bulgare, urmărind pe dușman, au trecut pe teritor grecesc.

Din Brad.

Serbarea școlară ținută în ziua de Sf. Andreiu la gimnaziul român gr. or. din Brad.

Conform obiceiului vechiu, și în anul acesta serbarea întru memoria marelui nostru Arhiepiscop și Mitropolit Andreiu Baron de Șaguna s'a ținut cu o deosebită solemnitate. La 8 ore a. m. s'au întrunit elevii gimnaziului și ai școlii elementare sub conducerea corp. profesoral, spre a lua parte la Sf. liturghie și la parastasul solemn, celebrat de preoții locali. Atât la Sf. liturghie, cât și la parastas, răspunsurile le-a dat corul elevilor cu precizie.

Sfârșindu-se acest act de adâncă pietate, continuarea serbării s'a ținut în sala de gimnastică, cu programul următor. Dl. director gimn., Ștefan Albu, prin scurte, dar ales cuvinte, tâlmăcește elevilor și nu mărosului public rostul acestei adunări, declarând serbarea de deschisă. Urmează „Imnul lui Andreiu“, cântat de corul elevilor, apoi poezia „Ivangelod“, închinată eroilor români dela Reg. 50 ardelen, declamată de un elev. Cuvântarea ocazională, despre activitatea marelui Andreiu, pe terenul școlilor, o ține dl. prof. Mihail Stoia. D-nea vorbește scurt și la înțeles. Urmează poezia „Răvaș în tabără“ de L. Rebreanu, declamată de un elev. Această poezie actuală, — în care se regăsește fidel firea țărânului român, — prin prețuirea stors admirația tuturor. Pe fețele țărâncilor noastre vedesi o adâncă impresie. Ochi le erau plini de lacrimi; un astfel de moment înduioșător rar s'a putut vedea pe aici. De închere corul elevilor mai cântă imnul „La Arme“ și cu aceasta serbarea a luat

zatesen hogy Szán Burese a Leturgához való aprátost, az Isteni szögátra rendeltett könyvekkel edgyü t erősz kö-an vitte a maga házához ez rü kzezkö. Ad 3-um: A mely communiot penigien a templomban szökünk tartani, nem viték el; hanem a szentelt k netnek fe őttan a templomban nem táltuk, a mör a kultsat restitálák én megam késtem meg; ad 4-um: Tudom, hogy elegen széditánk benünk a Papistákkel edgyütt, h gy mind ördöök, Hengé k vagy nk, de k k nem tudom. Ad 5-um. Azt is tudom, hogy kö zőnégesen mondáták h gy nem tartánk élyen Pap k t, a k k a Férőges Krá yé ért éi a lü, öké t má k zok. Ad 6-um ... nevezetesen Szán M klos kátotta, h l vadók a Papok k gyarmekel hogy mind fejszékk l v gály k öze, mert azok is mind Papisták. Ad 7-um. Tudom azt is, hogy a Templom padimentumát deszkájt megmosták, de ne a ták k.

6-tus Testis. Honorandus Popa Vaszij ex Tihka anr. circ. 74.

7-mus Testis. Honorandus Popa Stephan ex Tihka anr. circ. 54.

Popa V-ii te-a dat cheia, când a cerut-o s'atui, nu s'au dus cu puterea asupra lor, ci cu vorbe frumoase; au luat și Ceaslovul mare, „most is egy Lupe revü schematicus paprá vagyon, ezen kö yvet is pediglen Porá ában adták volt az Templom szánára.“ (Va urma).

sfârșit. Alesul program precum și executarea atât de precisă dovedesc o înțeleaptă și bine chibzuită conducere, de care se împărtașește acest institut. Laudă conducătorului.

Unul dintre cei de față.

NOUȚĂȚI.

Ziua de Sf. Andrei în Arad. În catedrala ortodoxă română din Arad, cum aflăm din *Românul*, s'a serbat în ziua Sfantului Andrei un parastas pentru odihna sufletului marelui mitropolit Andrei baron de Șaguna, la care a pontificat P. S. Sa Episcopul diecezei aradane Ioan I. Papp cu numeroasă asistență. Comemorarea festivă a nemuritorului bărbat al bisericii noastre a făcut-o dl. profesor Teodor Botiș, într-o cuvântare plină de învățăminte, în fața tinerimii școlare dela institutele diecezeane și a unui distins public. În aceeași zi, după amiază, s'a ținut o ședință festivă, organizată de societatea de lectură a teologilor dela institut, întru amintirea neuitatului arhiepiscop Șaguna.

Aviz. Glotășii completași din anii 1891, 1895 și 1896 au să se prezinte în 22 Decembrie a. c., cei din 1873—1877 în 23 Decembrie a. c. la orele 7 și jumătate, în curtea magistratului din Sibiu. Vizitarea se face în sala mare de ședințe a numitului magistrat.

Nou director de bancă. Adunarea generală a societății „Agricola“ din Hunedora, ținută la 12 l. c. a ales cu aclamație de director executiv pe dl. Nicolae Macrea.

Răscumpărare de felicitări. Dl. Dr. Nicolae Bălan și-a răscumpărat felicitările de ziua onomastică dăruind 20 cor. pentru copiii săraci dela școala confesională ort. rom. din Blășfalău de sus.

Bibliografia chestiunii naționalităților. Din ziare ciujene aflăm, că a apărut partea primă a lucrării *La bibliografia chestiunii naționalităților* („A nemzetiségi kérdékönyvészetéhez“) de Dr. Léczfalvi Sipos Kamoló. Volumul acesta al domnului Sipos s'a tipărit în editura Kultur-egylet-ului ardelen și conține partea generală. În volumele următoare se vor arăta bibliografiile privitoare la problema română, pangermană și penslavă. Partea apărută acum cuprinde material bogat, care poate fi utilizat de toți cei ce se ocupă cu chestiunea naționalităților.

Impărat al chinezilor. Conform știrilor trimise din Peking, președintele republicii chineze, *Iuanșicai*, a primit demnitatea de împărat al Chinei.

Belgia nu poate fi mai pe jos. Guvernul belgian a semnat și el convenția din 4 Septembrie 1914 dela Londră, în înțelesul căreia se obligă a nu face pace separată cu puterile centrale.

Grecii îl numesc trădător. În teatrul Odeon, cu ocazia unei reprezentații s'a pomenit pe scenă numele lui Venizelos. Publicul s'a ridicat la moment și a început să strige: „Piară trădătorul!“

Scut. Un grup de notabili albanezi din Tirana și Elbasan s'au dus la Chrida, să ceară pentru Albania scutul puterilor centrale și al Bulgariei.

Limita până unde au pătruns trupele rusești. Pe locul numit *Kaim*, din apropierea Cracoviei, s'a ținut o interesantă sărbătoare în fața a autorităților civile și militare. Ofensiva rusească a pătruns a decă până la punctul numit; în amintirea acestui fapt s'a construit acolo un foaie obelisc. Cu prilejul înălțării monumentului, comandantul cetății Cracovie, generalul Kuk, a pronunțat cuvântarea festivă.

Concentrări rusești. În Finlanda urmează nelăstrerupt concentrări de trupe rusești, de și nu sânt motivate cu nici un fel de agitație finlandeză. Cam 160.000 de soldați se găsește concentrați în provincia areasta. Se zice, că Rusia pregătește o manifestație militară împotriva Suediei. Tarul a vizitat flota din Finlanda.

Soldați ruși în Franța. Preza parisiană recomandă constituției de război al împăratului înțelegeri, să se aducă un milion de ostași ruși la frontul francez. Ostașii ruși, trimiși în Franța, vor fi instruiți aici, unde vor primi și echipamentul complet. În Rusia se recrutează acum cinci sau șase milioane de oameni, și este imposibil ca țara lor să-i provadă cu cele necesare.

Un milion de morți. O gazetă din Londra scrie, că armata franceză a pierdut până în 30 Noembrie 1915 în morți, răniți și prizonieri 3,200.000 de soldați; între aceștia sânt morți aproape un milion de oameni.

În captivitate franceză. Ziarul *Petit Journal* anunță, că în Marsilia a sosit un vapor cu ofițeri austro-ungari, cari au fost mai înainte internați în Sârbie. Acești ofițeri au să fie trimiși în taberele de concentrare franceze.

Bisericele neapolitane. Autoritățile militare din Neapole au rechiziționat mai multe biserici, întrebându-le ca magazine pentru material de război. Fapta a produs indignațiune în locuitori și în câteva ziare.

Se organizează o nouă armată. Consulul sârb din Paris scrie în *Temps* despre soarta Sârbiei și zice, că țara sa nu este încă biruită. Superioritatea numerică a dușmanului, declară consulul, a pricinuit mari pierderi Sârbiei și a forțat oștirile sale să se retragă din pozițiile avute; eș grosul armatei, așteptând zile mai bune, a părăsit pământul țării. Armata sârbească, după aspre lupte de două luni, încearcă ajutată de aliații săi să se reorganizeze: în munții albaștri și muntenegreni are să se formeze eșară o armată sârbească de cel puțin (1) două sute de mii oameni. Așa a hotărât consiliul de război ținut la Paris.

Pregătiri în Egipt. Calătorii veniți dela Cairo povestesc, că englezii fac pregătiri febrile în întreg Egiptul pentru a întâmpina viitoarele atacuri. Agenți englezi cutriară țara și desarmează poporul. Purtarea de arme se pedepsește aspru. Administrația engleză a aflat, că senusii au provocat o mișcare între indigenii egipteni, cu scopul să răstoarne domnia străină. Senusii, primind arme dela turci, le-au distribuit în parte populațiunii nemulțumite arabe din Egipt. Mișcarea aceasta este prigonită cu multă furie din partea autorităților engleze. Opera de apărare a canalului dela Suez se apropie de sfârșit. Aveau de gând să inundeze întreg ținutul din jurul canalului; dar s'a renunțat la ideea aceasta ca nepractică din punct de vedere strategic.

În memoria iubiților răposați. Doamna *Laura Aron n. Tomuș*, cu prilejul împlinirii anului al 4-lea dela moartea mult regretatului său soț *Nicolae Aron*, fost parch. în Lăslăul rom. cum și în memoria iubiților săi părinți decedați, dăruiește 10 cor. la Fondul Andrei baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriașilor români. Pentru prinos exprimă sincere mulțumite, în numele Reuniunii sodalilor români din Sibiu: Vic. Tordășianu, preșident.

Pentru săracii meseriașilor noștri. La darurile de Crăciun ale Reuniunii noastre, Escolența Sa I. P. S. Domn *Ioan Meșianu*, patronul Reuniunii, a binevoit a dăru 20 cor., dl. Dr. *V. Bologa*, dir. școlii civ. de fetițe și d-na *Lefiția Bologa n. Papiu*, cu prilejul jubileului al 25-lea de căsătorie, 15 cor., P. C. Sa Domnul Dr. E. R. Roșca, dir. semin. 10 cor. *Mihail Ganea*, parch. Venetia inf. și soția sa *Valeria n. Comanici* 10 cor., d-na *Elena Siroia*, soție de proto-notar, mai multe paltoane de iarnă și alte haine. Apelând și la alți generoși contribuți, aducem sincere mulțumite pentru darurile încause. Pentru comitetul Reuniunii meseriașilor sibiieni: Vic. Tordășianu, preșident, Ștefan Duca, notar.

Persia Se pare, că nu e departe vremea când *Persia* are să intre și dânsa în vălmășagul războiului. Este adevărat, că în anii precedenți *Persia* n'avea trupe regulate, decât 14 mii de oameni: șase mii de jendarmi și opt mii de călăreți. Dar țara șehului e locuită de tot felul de semintii războinice, înzestrate cu arme și tunuri. În *Persia* au sosit, în timp mai nou, 200.000 de arme și muniția trebuincioasă. Popoarele persiene pot da peste 600 de mii de combatanți; în deosebire sânt însemnate următoarele semintii: bahtarii, turcomanii, curzii, luri, țergistanii, gadjarii, șekesevanii s. a., care țin ocupate câteva importante puncte strategice. În *Persia* fac servicii de ofițeri și preoții, în conformitate cu învățăturile religiei lor. Cunoșcătorii țării afirmă, că persii adevărați voiesc să se alieze cu *Turcia* împotriva *Rusiei* și a *Angliei*. Agitația se mărește zilnic.

Bisecopul Apollo. Numai Vineri în 17 Decembrie n. 1915 se va reprezenta următorul program: Mantaua electrică, umoristic. La malul râului Creuse, după natură, colorat. *Milionaru!*, comedie în 3 acte. În ghiarele leilor, dramă senzatională în 3 acte.

Cărți și reviste.

Revista Teologică, nr. 13—15 din 1915, cuprinde: *Religiune și știință*, de Dr. N. Bălan. *Moldovenii la sinodul din Constanța în 1418*, de Gruia. *Unde este Dumnezeu?* de D. Nicandru. *Puterea conștiinței*, de Gb. Hentia. *Despre principiile unirii creștine și oarecari piedeci ce le-a întâlnit, de Ilie Beleuță*. *Un creștin: † Virgil Oaițiu*, de Dr. N. Bălan. *Pilde și asemănări*, de N. B. Mișcarea literară, de P. M. Cronică. — Abonamentul pe an: 10 coroane. Adresa: Dr. N. Bălan, profesor seminarial, în Sibiu, strada Reissenfel 11.

Teatru.

Sâmbătă, în 18 Decembrie: *Negustorul din Venetia*, comedie în 5 acte de Shakespeare.

Note și impresii.

La Riviera. Un student universitar, fecior de bani gata și cam iubitor de chef, primește de-acasă o sumă de bani, să se restabilească sănătatea subredă prin o călătorie la Riviera. Înainte de a pleca pe malurile vestite pentru clima blândă și frumoasă a rivierei, studentul într-o seară, când venea amețit dela cărciumă, s'a rătăcit afară de oraș și a căzut într'un șanț. Când se trudea să se ridice în picioare, îi întrebă un trecător:

— Ce faci aici, domnule?

Studentul îi răspunse sughițând:

— Nu vezi, bre? Am venit la Riviera... să-mi caut de sănătate!

Boala somnului. Flagelul popoarelor africane, cumpăna boala a somnului, s'a ivit acum și în Riviera franceză, unde au fost aduse trupe ajutoare africane, în scop să se obișnuiească în clima europeană. Trupela acestea au răspândit epidemia, care se sfârșește mai adesea mortal.

Boala somnului se stărnește prin așa zisul *tripanosoma gambiense*, un infuzoriu ajuns în sânge, în creeri, în măduva spinării, prin înțepăturile unei muște sau țânțar. Simptomele principale sânt: februri, anemie, aprindere cerebrală, slăbire musculară și mare grad de oboșală. Somnul durează trei și patru luni, uneori 2 — 3 ani. Epidemia a stărpit sate întregi în Africa ecvatorială.

Negrii africani, transportați cu atâta ușurință pe câmpul de război european, au comunicat boala nu numai soldaților francezi, ci și populației din Riviera.

Din public.*)

Mulțămită publică.

La ședința publică a societății de lectură „Andreiu Șaguna“ a elevilor din secțiunea teologică, ținută la 31 Noembrie a. c. întru memoria fericitului în Domnul arhiepiscop și mitropolit Andreiu baron de Șaguna, au binevoit a contribui în favorul societății:

I. P. S. Sa D. arhiepiscop și mitropolit Ioan Meșianu 15 cor., Il. Sa Dr. Ilarion Pușcariu, arh. mandrit și vicar arhiepiscopesc 10 cor. și P. C. Sa Dr. Eusebiu R. Roșca, arh. mandrit, dir. sem. 6 cor.

Câte 5 cor.: N. Ivan, ases. cons., Dr. V. Bologa, dir. la școala civilă de fete a „Asociațiunii“, dna L. Crăciunescu și I. Bucșa, paroh.

Câte 4 cor.: I. A. de Preda, adv., L. Tritean, ases. cons., Dr. G. Proca, ases. cons., V. Păcală, prof. sem. și D. O. Costea, secretar cons.

Câte 3 cor.: Dr. I. Stois, prof., Dr. V. Stan, prof. sem. și fam. Tordășianu.

Câte 2 cor.: M. Voilean, ases. cons., Dr. P. German, med., Dr. I. Beu, med., I. Lepădat, dir. de bancă, Dr. P. Roșca, prof. sem., Dr. S. Dragomir, prof. sem. I. Oțoiu, prof. sem., T. Popovici, prof. sem., Dr. I. Broșu, cathet., A. Popoviciu, econ. sem., Dr. G. Comșa, ofic. cons., R. Perian, ofic. cons., G. Guiman, prof. sem., dna R. Dragomir, dna M. Orășteanu, dna M. Caba-daiiff și dra M. Muntean.

Câte 1 cor.: Dr. N. Zgre, secretar mitrop., D. Coltofean, ofic. cons., G. Maior, ofic. cons., M. Drăgan, inv., P. Bortăș, dna E. Cadar, dna I. Rebeș, econ. sem., dra E. Truș, dra M. Maniu, dra R. Șulut, dra M. Roșcu, dra L. V. Popoviciu, dra M. Popovici și N. N.

Dra I. Biro 20 fl.

Pentru aceste oferte societatea se simte plăcut îndemnată a-și exprima cele mai vii mulțămite.

G. Jurebiță,
cassier.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta, redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 853/1915 prof. (219) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. a III-a **Covas** din protopresbiteratul Agnitei, devenită vacantă prin amovarea fostului paroh Georgiu Borzea, se publică concurs cu termen de **30 de zile** dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Venitele sunt cele statorite în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs înzestrate cu documentele recerute se vor înainta subscrisului.

Concurenții după prealabila încuviințare a protopresbiterului se vor prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare în biserică spre a cânta și predica, eventual a și celebra.

Agnita, 22 Noemvrie 1915.

În înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 598/1915. (218) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan pe lângă neputinciosul paroh Amos Popescu din parohia de cl. III. **Valea-Dosului**, tractul protopresbiterat al Abrudului, se publică concurs nou cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt, jumătate din toate venitele parohiei.

Cei ce doresc a ocupa acest post, să-și înainteze petițiile instruite conform normelor din vigoare, în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiterat și să se prezinte în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică pentru a cânta, cuvânta eventual a celebra.

Abrud, 26 Noemvrie 1915.

Oficiul protopresbiterat gr. or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu
protopresbiter.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala noastră rom. gr.-or. din **Fueș-Băgara** (tractul Iliș), se deschide concurs cu termen de **15 zile** dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreună cu acest post sunt:

- a) 400 cor. anual dela comuna biserică;
- b) 200 cor. anual ajutor din fondul cultural;
- c) iar restul votat deja dela stat, sub Nr. 37,028/1915;
- d) cuartir corespunzător în edificiul școlii;
- e) relut de grădină 20 cor.;
- f) 8 m.³ lemne, din care e a se încălzi și sala de învățământ.

Indatoririle învățătorului ales sunt toate cele cuprinse în normativele școlare.

Reflecții la acest post sunt pofțiți a-și înainta rugărilor de concurs, în regulă instruite la oficiul protopresbiterat gr.-or. al Ilișii, având a se prezenta înainte de alegere în biserică din Fueș-Băgara spre a cânta și a se face cunoscut poporului.

Fueș-Băgara, la 15 Noemvrie 1915.

Ioan Laslo m. p. **George Bota** m. p.
paroh—preș. com. par. notar.

Nr. 418/1915. (220) 1—3

Vidi:

Iliș-mureșană, la 25 Nov. 1915.

Dr. Ioan Dobre
adm. protopresb.

Nr. 586/1915. (213) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala din comuna **Presaca**, tractul protopresbiterat al Abrudului, se publică concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Salarul este anual 1200 coroane, și adică: 600 coroane dela comuna biserică din repartitie și 600 coroane din ajutorul de stat acordat deja și de care a beneficiat și învățătorul dimisionat.

Concurenții să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare subsemnatului oficiu în termenul arătat și să se prezente la biserică pentru a face cunoștință cu poporul.

Abrud, 19 Noemvrie 1915.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Abrudului în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popovici
protopresbiter.

Cafea ieftină de Crăciun!

Firma noastră de import F. A. Degan în Fiume (Postafiock nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

Nr. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă	1 kgr.	4-80 cor.
" 10	" Cuba fină, frumoasă	1 kgr.	5 00 "
" 14	" Cuba cea mai fină	1 kgr.	5 40 "
" 15	" Cuba mărgelale aleasă	1 kgr.	5 40 "
" 16	" Cuba specialitate	1 kgr.	5 80 "
" 24	" Ceylon fină	1 kgr.	5 60 "
" 21	" Iava aurie	1 kgr.	5 40 "
" 106	" „Victoria” cea mai fină mixtură	1 kgr.	5 80 "

1 kgr. Tea fină 15—20 cor.

5 kgr. se trimite cu poșta franco și vămuit prin rambursă. (204) 8—10

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Provedeți-vă la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere.

Rugăm preoțimea noastră se recomande această firmă cu ori și ce ocaziune chiar și între străini, căci numai așa o putem scoate cu bine din criza de răboiu.

În editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român” a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care cartea sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu*

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto poștal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

La Librăria arhidiecezană

se vând cu preț redus:

I. Requizite pentru fizică.

Instrument arhimedic	à	5-85
Glob de aramă	"	3-10
Scripeț	"	4-50
Cumpănă	"	2-50
Potcoave magnetice	"	—60
Retorte	"	—60
Sticle pentru udat	"	1-60
Prismă	"	3-10
Sticle măritoare	"	3-50
Vase papilare	"	3-10
Vase comunicatoare	"	3-10
Vas de ținut apă	"	4-30
Fălcic de sticlă	"	—50
Pocale de sticlă	"	—40
Rudă de sticlă și cauciuc	"	4-50
Tevi de sticlă	"	1-80
Cuții cu peatră brună	"	—40
Sticle cu acid cal-elor	"	2-10
Colecțiuni cu mineralii	"	24—
Colecțiunea plantelor	"	12—
Colecțiunea insectelor	"	15—
Colecțiunea corpurilor geometrice	"	6—
Colecțiunea măsurilor	"	8—

II Tabele de intuițiune.

Modelul mașinei de aburi	"	3—
Să ne ferim de beuturi spirituoase	"	1-50
Urmările beției	"	2-80
Himnuri	"	3—
Cuții, conțin câte 16 tabele din istoria naturală, cutia	"	10—
Orașul	"	5—
Pădurea	"	5—
Munții	"	5—
Primăvara	"	5—
Vara	"	5—
Iarna	"	5—
Curtea țărănească	"	6—
Konyhakert	"	3—
Făi tetés	"	3—
Palkó	"	3—
Öreg koldus	"	3—
Madarak etetése	"	3—
Templom	"	3—
Szántás, vetés, boronálás	"	3—
Ruhamosás	"	3—
Rostálás	"	3—
Aratás	"	3—
Asztalos műhely	"	3—
Takács	"	3—
Kapálás	"	3—
Cséplés	"	3—
Kovács	"	3—
Czipész	"	3—
Szűretelés	"	3—
Table negre mari pentru școală (lungimea 1-5 m., lățimea 1-25 m.)	"	10—
Standardul și emblema națională maghiară	"	4—

Sprîjiniți industria română!

VASILE BAN,

◆ depozit de încălțăminte — la „Cisma mare roșie” ◆
SIBIU, strada Ocnei (Burgergasse) Nrul 7, SIBIU.

Atrag atențiunea onoratului public din loc și jur că mi-am asortat

depozitul cu ghete

de tot felul și de lux pentru copii, dame și bărbați.

Prețul după cursul zilei.

1500 părechi de boconci

cu prețul dela 20 cor. până la 28 cor. lucrați din materialul cel mai bun pentru domni, muncitori și militari.

Serviciu prompt.

Tot același depozit se află și în strada Cisnădiei Nr. 49 sub firma

L. BAN.

(197) 5—10

Nu perdeți ocazia și va convingeți!

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană:**

Călindarul arhidiecezan

pe anul 1916

cu Șematismul autentic al bisericii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante, și anume: Un iubileu rar: Patruzeci ani de arhierie. De L. T. — Din trecutul bisericii noastre: Actul „Unirei”. De N. Iorga. — Prutul. De G. Coșbuc. — Reforma clerului în România. De S. Mehedintzi. — Cei dai tu vieții? De Al. Vlăduță. — La arme! De Ștefan O. Iosif. — Școala noastră și răboiul. De Dr. Ion Mateiu. — Te duci... De Maria Cuntan. — Bogăția limbei românești. Capul, mâna și nasul. De G. Coșbuc. — Chestiuni de tipic. De Mateiu Voileanu, asesor consistorial. — Târgurile. — Anunțe.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

A apărut

În editura comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preanlătatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și mitropolit al românilor de religieuna gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în depozit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, cu copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu 12 cor. Revânzătorilor se dă rabat 20%. Tipar frumos cu litere latine, de calitatea primă, și hârtie fină și trainică.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, coloare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceeași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Acceiaș legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **135 cor.**

Acceiaș legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **100 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, cu cutie de păstrat **38 cor.**

Evangelia legată în piele roșie, cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată, foile colorate galben, cu copcii **27 cor.**